

Andelsbanken för Åland bolagsstyrningsrapport 2023

Innehåll

1	Tillämpligt regelverk	3
2	OP Gruppens struktur	3
3	Andelsstämman	4
4	Förvaltningsrådet	4
5	Nomineringskommittén	6
6	Styrelsen	6
7	Förvaltningsrådets och styrelsens mångfald	9
8	Verkställande direktören och ledningsgruppen	9
9	Intern och extern kontroll	10
10	Finansiell rapporteringsprocess	10
11	Ersättningar	11
12	Insiderövervakning	11
13	Närståendetransaktioner	11
14	Hållbar verksamhet	11
15	Uppdatering av bolagsstyrningsrapporten och tillgänglighet	11

1 Tillämpligt regelverk

Den här redogörelsen är den bolagsstyrningsrapport för andelsbanken som avses i 7 kap. 1–5 § och 7 § i kreditinstitutslagen. Bolagsstyrningsrapporten ges ut separat från verksamhetsberättelsen.

Andelsbankens styrelse behandlar bolagsstyrningsrapporten årligen.

Andelsbankens bolagsstyrningsrapport, bokslut och styrelsens verksamhetsberättelse samt revisionsberättelsen och andelsbankens stadgar finns på andelsbankens webbplats www.op.fi.

Andelsbankens verksamhet baserar sig på gällande lagstiftning och de underordnade bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Andelsbanken iakttar utöver lagen om andelslag, kreditinstitutslagen och lagen om en sammanslutning av inlåningsbanker övriga tillämpliga bindande bestämmelser för företag i finansbranschen, andelsbankens stadgar samt anvisningarna från centralinstitutet för sammanslutningen av inlåningsbanker, OP Andelslag.

Andelsbanken ingår i den sammanslutning av inlåningsbanker, vars centralinstitut är OP Andelslag. Andelsbanken samarbetar intensivt med OP Gruppens övriga företag.

2 OP Gruppens struktur

Andelsbanken hör till OP Gruppen som tillhandahåller banktjänster, försäkringstjänster och övriga finanstjänster. OP Gruppen består av 102 medlemsandelsbanker (läget 31.12.2023) och deras centralinstitut OP Andelslag jämte dotterföretag och närstående företag. OP Gruppen övervakas som en helhet.

Andelsbankerna ägs av sina ägarkunder (medlemmar) och är inlåningsbanker som bedriver hushållsbanksrörelse. De erbjuder moderna och konkurrenskraftiga banktjänster till privatkunder och sme-företagskunder, till jord- och skogsbrukare samt till den offentliga sektorn. Andelsbankerna följer gruppens gemensamma strategi och verksamhetslinjer. OP Andelslag fungerar som hela OP Gruppens centralinstitut och strategiska ägarsammanslutning.

Centralinstitutet styr sammanslutningens verksamhet med stöd av lagen om en sammanslutning av inlåningsbanker och ger företagen som hör till sammanslutningen anvisningar om riskhantering, intern styrning och intern kontroll för att trygga deras likviditet och kapitaltäckning. Dessutom övervakar centralinstitutet också verksamheten i företagen som hör till sammanslutningen i enlighet med lagen om en sammanslutning av inlåningsbanker.

Enligt lagen om en sammanslutning av inlåningsbanker är centralinstitutet skyldigt att stödja ett medlemskreditinstitut med det belopp som behövs för att förhindra att medlemskreditinstitutet försätts i likvidation. Centralinstitutet ansvarar för de skulder som inte kan betalas med medlemskreditinstitutets egna medel. Ett medlemskreditinstitut är skyldigt att till centralinstitutet betala sin andel av det belopp som centralinstitutet har betalat antingen till ett annat medlemskreditinstitut som en stödåtgärd eller till ett annat medlemskreditinstituts borgenär för en skuld som förfallit till betalning och för vilken borgenären inte har fått betalning av medlemskreditinstitutet. Om centralinstitutet är insolvent, har medlemskreditinstitutet en obegränsad tillskottsplikt för centralinstitutets skulder.

Till företagsformen är andelsbankerna andelslag där beslutsfattandet grundar sig på principen en medlem en röst. I andelsbankerna utövar ägarkunderna sin beslutanderätt via

OP-Offentlig
20.03.2024

fullmäktige eller andelsstämman, som väljer bankens förvaltningsråd. Förvaltningsrådet väljer bankens styrelse och verkställande direktör samt en ställföreträdare för verkställande direktören.

3 Andelsstämman

Varje ägarkund i Andelsbanken har rätt att delta i andelsstämman.

Ordinarie andelsstämma ska hållas en gång om året före utgången av maj. Vid stämman behandlas de ärenden som enligt andelsbankens stadgar hör till den ordinarie andelsstämman samt eventuella andra ärenden som nämnts separat i kallelsen.

En extra andelsstämma sammankallas vid behov för att behandla ett visst ärende som läggs fram för andelsstämman.

De viktigaste ärenden som ska behandlas vid andelsstämman är bland annat:

- fastställande av bokslutet
- beslut om ansvarsfrihet för ledamöterna i styrelsen och förvaltningsrådet samt verkställande direktören
- beslut om disposition av det överskott som balansräkningen utvisar
- beslut om antalet ledamöter i förvaltningsrådet och om deras arvoden samt val av förvaltningsrådsledamöter
- beslut om val av revisor och revisorns arvode
- ändring av stadgarna.

4 Förvaltningsrådet

Val av förvaltningsråd

Förvaltningsrådet består av 14 ledamöter som väljs av andelsstämman. Nomineringskommittén bereder valet av förvaltningsrådsledamöter och frågor i anslutning till arvoden.

Förvaltningsrådets sammansättning:

Marcus Eriksson, ordförande, Föglö, född 1960, lantbrukstekniker, vd inom fiskodlingsbranschen, ledamot i förvaltningsrådet sedan 1994, ordförande sedan 2006.

Agneta Erlandsson-Björklund, vice ordförande, Mariehamn, född 1961, ekonomie magister, egenföretagare företagsekonomisk konsultverksamhet, ledamot i förvaltningsrådet sedan 2014, vice ordförande sedan 14.12.2021.

Johanna Boijer-Svahnström, ledamot, Mariehamn, född 1965, ekonomie magister, informationsdirektör Viking Line Abp, ledamot i förvaltningsrådet sedan 2014.

Ronny Eriksson, ledamot, Jomala, född 1966, sjökapten, vd Långnäs Hamn Ab, ledamot i förvaltningsrådet sedan 1991.

Thommy Fagerholm, ledamot, Saltvik, född 1955, fartygselektriker, egenföretagare, ledamot i förvaltningsrådet sedan 2002.

Karl-Johan Henriksson, ledamot, Brändö, född 1962, fiskodlare, vd Brändö Lax Ab, ledamot i förvaltningsrådet sedan 2018.

OP-Offentlig
20.03.2024

Lena Klingberg, ledamot, Sund, född 1967, lantbruksteknisk utbildning, jordbrukare och närvårdare, ledamot i förvaltningsrådet sedan 2001.

Birgitta Lundin, ledamot, Mariefhamn, född 1961, frisör, egenföretagare, ledamot i förvaltningsrådet sedan 1998.

Göran Mattsson, ledamot, Saltvik, född 1962, skogsbruksingenjör, ledamot i förvaltningsrådet sedan 2018.

Åsa Mattsson, ledamot, Lumparland, född 1971, merkonom, ekonomichef Lumparlands kommun, ledamot i förvaltningsrådet sedan 2019.

Henrik Nordström, ledamot, Mariefhamn, född 1956, utbildning inom turistadministration, ledamot i förvaltningsrådet sedan 1998.

Dick Sirén, ledamot, Sund, född 1965, studentmerkonom, vd Minimax Ab, ledamot i förvaltningsrådet sedan 2012.

Tor-Erik Söderlund, ledamot, Lemland, född 1955, diplomekonom, pensionär, ledamot i förvaltningsrådet sedan 2014.

Cecilia Jansson, ledamot, Hammarland, född 1982, ekonomie magister, ledamot i förvaltningsrådet sedan år 2023

Förvaltningsrådets uppgifter

Förvaltningsrådets uppgift är enligt lagen om andelslag och bankens stadgar att övervaka styrelsens och verkställande direktörens förvaltning av andelslaget.

Enligt andelsbankens stadgar har förvaltningsrådet följande särskilda uppgifter:

- att fastställa antalet styrelseledamöter och välja det fastställda antalet ledamöter till styrelsen samt fastställa deras arvoden och vid behov entlediga styrelseledamöterna
- att, efter att ha hört styrelsen och inhämtat ett utlåtande i ärendet av centralinstitutet, utse och vid behov entlediga andelsbankens verkställande direktör och ställföreträdaren för verkställande direktören; beträffande ställföreträdaren för verkställande direktören inhämtas ett utlåtande endast om centralinstitutets anvisningar så förutsätter
- att fastställa ett reglemente för andelsbankens verksamhet
- att anteckna för kännedom de anvisningar som enligt centralinstitutets direktiv bör behandlas i förvaltningsrådet
- att ge ett utlåtande om bokslutet och verksamhetsberättelsen till ordinarie andelsstämma

Förvaltningsrådets oberoende

För att säkerställa tillförlitligheten i förvaltningsrådets tillsynsroll har lagens krav på ojävighet och oberoende kompletterats i andelsbankens stadgar.

Valet till förvaltningsrådet av personer som är styrelseledamöter eller verkställande direktörer har begränsats under den tid uppdraget pågår och för verkställande direktörens del också för de fem år som följer efter att uppdraget upphört. Inte heller en person som tjänstgör hos andelsbanken eller ett företag som hör till dess koncern kan vara ledamot i förvaltningsrådet. Enligt andelsbankens stadgar kan de som hör till andelsbankens förvaltning inte samtidigt vara medlemmar av förvaltningen i ett affärsföretag som konkurrerar med OP Gruppen.

OP-Offentlig
20.03.2024

Eftersom företagen i OP Gruppen har ett nära samarbete, bedöms lämpligheten som förvaltningsrådsledamot för personer som arbetar inom OP Gruppen med beaktande av personens ställning och arbetsuppgifter.

Förvaltningsrådets mångfald

Information om förvaltningsrådets mångfald finns i punkt 7 nedan.

Förvaltningsrådets verksamhet

Förvaltningsrådet sammanträdde 2023 2 gånger för möte, 1 gång för informationstillfälle, och ledamöternas genomsnittliga deltagandeprocent var 71%.

5 Nomineringskommittén

Nomineringskommittén ska lägga fram förslag till andelsstämman och förvaltningsrådet i personval som hör till deras beslutanderätt. Dessutom ska kommittén bereda förslag till årliga och månatliga arvoden samt mötesarvoden och grunderna för kostnadsersättningar till ledamöterna i de olika förvaltningsorganen. Förvaltningsrådet ska fastställa nomineringskommitténs arbetsordning.

Kommittén består av ordförandena och vice ordförandena i bankens förvaltningsråd och styrelse. Andelsstämman ska dessutom välja två företrädare för ägarkunderna till kommittén. Mandattiden för de ledamöter som andelsstämman valt börjar när den andelsstämma som beslutar om valet avslutas och upphör när följande ordinarie andelsstämma avslutas.

Nomineringskommitténs sammansättning:

Marcus Eriksson, förvaltningsrådets ordförande
Agneta Erlandsson-Björklund, vice ordförande

Carolina Sandell, styrelsens ordförande
Harry Ekström, vice ordförande

Anne-Christine Silander, av andelsstämman vald ledamot
Carl-Johan Welander, av andelsstämman vald ledamot

Nomineringskommittén hade 6 sammanträden år 2023.

6 Styrelsen

Val av styrelse

Styrelsen består av 6 ledamöter som förvaltningsrådet väljer. Nomineringskommittén bereder valet av styrelseledamöter och frågor i anslutning till arvoden.

Den som är ledamot av ett kreditinstituts styrelse måste vara tillförlitlig och ha gott anseende. Styrelsens kollektiva kompetens och erfarenhet ska motsvara styrelsens ansvar och uppgifter. Styrelsen som helhet ska vara tillräckligt insatt i bankrörelsens alla centrala delområden för att kunna leda och övervaka den verksamhet som den ansvarar för.

OP-Offentlig
20.03.2024

Styrelsen kan inom sig välja en revisionskommitté för att biträda styrelsen i dess övervakningsuppgift. Ledamöterna i revisionskommittén ska vara oberoende av banken. Verkställande direktören kan inte väljas till ledamot av revisionskommittén. Om banken inte har en revisionskommitté, svarar bankens styrelse för de obligatoriska uppgifter som enligt bestämmelserna hör till kommitténs ansvarsområde.

Styrelsens sammansättning

Carolina Sandell f. 1978 ordförande
Fil. mag. Europakunskap
Styrelseledamot från 2010. Bankens styrelseordförande sedan 14.12.2021
Egen företagare (konsultverksamhet). Tidigare uppdrag som kommundirektör i Jomala kommun och avdelningschef vid Ålands landskapsregering.
Styrelseledamot i Ålands Elandelslag.

Harry Ekström f. 1957 vice ordförande
Agrolog
Styrelseersättare 1987–1997. Styrelseledamot från 1998 till 14.12.2023.
Styrelsens vice ordförande från 2010 till 14.12.2023.
Jordbrukare (självständig näringsidkare)
Styrelseledamot i Ålands Skogsägare Andelslag.

Jonny Karlström f. 1978 styrelseledamot
Ekonomie magister
Intendent
Styrelseledamot sedan 14.12.2021
Förvaltningsrådsledamot 2015–2021
Ledamot i kommunstyrelsen i Brändö

Kaj Mattsson f. 1960 styrelseledamot
Läkare
Styrelseledamot från 2010.
Styrelseledamot i City Läkarna Mariehamn Ab.

Jenny Scott f. 1972 styrelseledamot
Ekonomie magister
Styrelseledamot från 10.12.2019. Vice ordförande från 19.12.2023
Ekonomichef Ålands Tidnings-Tryckeri Ab

Caroline Lepistö f. 1979 styrelseledamot
Ekonomie magister
Styrelseledamot från 14.12.2023
VD Åland Hotel Group ÅHG Ab

Dessutom hör andelsbankens verkställande direktör enligt bankens stadgar till styrelsen. Uppgifterna om verkställande direktören finns i punkt 8.

Styrelsens uppgifter

Styrelsen ska med stöd av den allmänna behörigheten enligt lagen om andelslag, andelsbankens stadgar och enligt kreditinstitutslagen se till att förvaltningen av och verksamheten i andelsbanken är ändamålsenligt organiserad samt leda andelsbankens verksamhet. Styrelsen svarar för bankens strategiska ledning samt styr och övervakar bankens verkställande ledning. Till styrelsens behörighet hör de ärenden som inte enligt lag eller stadgarna hör till verkställande direktören, förvaltningsrådet eller till andelsstämman.

OP-Offentlig
20.03.2024

Styrelsen ska leda andelsbankens verksamhet i enlighet med lagstiftningen, andelsbankens stadgar, andelsbankens reglemente och de anvisningar som centralinstitutet fastställt. Styrelsen har en särskild skyldighet att bevaka bankens intresse och främja dess utveckling.

Styrelsen ska:

- för att trygga fortsatt framgång i bankens affärsrörelse se till att verksamheten är planmässig, effektiv och lönsam samt att den anpassas till förändringar i omvärlden och att riskerna är under kontroll
- se till att bankens interna kontroll och kontrollsystem är ändamålsenliga, tillräckliga och tillförlitliga
- se till att bestämmelserna om kreditinstitutsverksamhet, OP Gruppens gemensamma verksamhetsprinciper och centralinstitutets anvisningar efterlevs
- se till att styrelseledamöterna är tillräckligt insatta i sitt uppdrag och att de fortlöpande upprätthåller och utvecklar sitt kunnande.

Rutinerna för styrelsesammanträdena

Styrelsens ordförande ansvarar för att styrelsen sammanträder då det behövs. Styrelsen ska sammankallas, om en styrelseledamot eller verkställande direktören kräver det. Styrelsen är beslutför då mer än hälften av dess ledamöter, ordföranden eller vice ordföranden medräknad, är närvarande.

Styrelseledamöternas oberoende

En styrelseledamot är inte oberoende, om ledamotens självständiga beslutsfattande enligt en totalbedömning kan påverkas av till exempel en betydande kundrelation, samarbetsrelation eller ett pågående eller tidigare anställnings- eller tjänsteförhållande. Majoriteten av styrelseledamöterna ska vara oberoende av banken. Vid beräkningen av oberoendet i styrelsens majoritet beaktas inte verkställande direktören. En verkställande direktör som hör till styrelsen är inte oberoende.

Enligt andelsbankens stadgar kan de som hör till andelsbankens förvaltning inte samtidigt vara medlemmar av förvaltningen i ett affärsföretag som konkurrerar med OP Gruppen. Till styrelsen kan inte heller väljas någon annan anställd vid andelsbanken eller dess koncern än bankens verkställande direktör.

Eftersom företagen i OP Gruppen har ett nära samarbete, ska lämpligheten som styrelseledamot för personer som arbetar inom OP Gruppen bedömas med beaktande av personens ställning och arbetsuppgifter.

Den rekommenderade maximitiden för uppdraget som ledamot i styrelsen är i enlighet med myndighetsanvisningarna 12 år. Efter att maximitiden gått ut anses personen inte längre vara oberoende av banken.

De oberoende styrelseledamöterna är Jonny Karlström, Jenny Scott och Caroline Lepistö.

Av styrelseledamöterna är Carolina Sandell, Harry Ekström och Kaj Mattsson inte oberoende eftersom de varit styrelseledamöter oavbrutet i över 12 års tid. Förvaltningsrådet har fastställt principerna enligt vilka oberoendet i styrelsens majoritet uppnås vid valet av styrelseledamöter under de kommande åren.

Styrelsens mångfald

Information om styrelsens mångfald finns i punkt 7 nedan.

OP-Offentlig
20.03.2024

Styrelsens verksamhet

Styrelsen hade 12 ordinarie sammanträden samt 23 nät- eller telefonmöten 2023. Ledamöternas genomsnittliga deltagandeprocent var 98%.

7 Förvaltningsrådets och styrelsens mångfald

För att arbetet ska vara effektivt måste det finnas tillräckligt med mångsidig expertis, kompetens och erfarenhet i förvaltningsorganen. Vid beredningen av valet av ledamöter till förvaltningsorgan fästs uppmärksamhet vid det mervärde som varje person medför för sammansättningen av organet bland annat så att mångfalden i styrelsen är tillräcklig och utvecklas.

Mångfalden ska upprätthållas och utvecklas genom att säkerställa att de personer som nomineras och väljs har tillräckligt mångsidiga kunskaper och erfarenheter samt regional spridning och att representationen enligt kön och åldersgrupper är tillräcklig i förvaltningsorganen. Plan finns för hur man på lång sikt kan säkerställa detta.

Målet att båda könen ska vara jämlikt representerade i andelsbankens förvaltningsorgan, dock minst i förhållandet 60/40 % uppnåddes 14.12.2023.

År 2023 bestod förvaltningsrådet till 57 % av män och till 43 % av kvinnor. Under merparten av år 2023 bestod styrelsen till 67 % av män och till 33 % av kvinnor. Från 14.12.2023 bestod styrelsen till 50 % av män och 50 % av kvinnor.

8 Verkställande direktören och ledningsgruppen

Verkställande direktören

Andelsbankens verkställande direktör ska omsorgsfullt främja andelsbankens intressen och sköta bankens dagliga förvaltning i enlighet med lagstiftningen, myndigheternas föreskrifter, centralinstitutets anvisningar samt styrelsens anvisningar och föreskrifter. Verkställande direktören får vidta åtgärder som med beaktande av omfattningen och arten av bankens verksamhet är ovanliga eller vittsyftande endast om styrelsen har bemyndigat hen till det eller styrelsens beslut inte kan inväntas utan att bankens verksamhet åsamkas väsentlig olägenhet.

Andelsbankens verkställande direktör:

Johnny Nordqvist f. 1972
Ekonomie magister
Verkställande direktör från 2014
Placeringschef 1999–2014 vid Andelsbanken för Åland.
Redovisningsavdelningen 1997–1999 vid Ålandsbanken Abp.

Verkställande direktörens ställföreträdare:

Stefan Jakobsson f. 1973
Juris kandidat
Verkställande direktörens ställföreträdare från 2016.
Jurist vid Ålandsbanken Abp 1997–1999.
Jurist vid DKCO Advokatbyrå Ab 1999–2002.
Jurist vid Andelsbanken för Åland 2003–

Ledningsgruppen

Ledningsgruppen har till uppgift att biträda andelsbankens verkställande direktör vid beredningen av strategiska frågor som ansluter sig till andelsbanken och koncernen, koordineringen av bankens verksamhet, beredningen och verkställandet av operativa frågor som är betydande eller till sin art principiella samt vid att säkerställa att den interna kontrollen, riskhanteringen och kapitalutvärderingen samt det interna samarbetet och den interna informationen fungerar. Styrelsen fastställer sammansättningen av ledningsgruppen.

Johnny Nordqvist
verkställande direktör
född 1972
tidigare arbetserfarenhet som placeringschef vid banken

Stefan Jakobsson
verkställande direktörens ställföreträdare
född 1973
tidigare arbetserfarenhet som jurist vid Ålandsbanken Abp, DKCO Advokatbyrå Ab och som jurist vid banken

Mats Gustafsson
Kreditchef
Född 1975
ekon. kand.
anställd vid banken sedan 2005

Johanna Jahrén
personal- och kontorschef
född 1971
ekon. och fil. mag
tidigare arbetserfarenhet från Nordea Bank, Sverige bl.a. som företagsmarknadschef

9 Intern och extern kontroll

I OP Gruppen fastställs principerna för intern kontroll av centralinstitutets styrelse.

Revisionssammanslutningen PriceWaterhouseCoopers har sedan 2021 fungerat som revisor för andelsbanken och CGR Lauri Kallaskari har sedan dess varit huvudansvarig revisor.

Till revisionssammanslutningen har betalats arvoden enligt följande:

- arvoden som betalats för revision 14161,80 euro
- arvoden som betalats för andra tjänster än revision 0,00 euro

Principerna för intern och extern kontroll på OP Grupp-nivå 2023 beskrivs närmare i OP Gruppens bolagsstyrningsrapport.

10 Finansiell rapporteringsprocess

Andelsbankens styrelse ansvarar för att övervakningen av bokföringen och medelsförvaltningen är ordnad på ett ändamålsenligt sätt. Andelsbankens förvaltningsråds uppgift är att övervaka andelsbankens styrelses verksamhet.

Andelsbanken iakttar i tillämpliga delar de principer för den finansiella rapporteringsprocessen för 2023 som beskrivs i OP Gruppens bolagsstyrningsrapport.

11 Ersättningar

Till ledamöterna i andelsbankens förvaltningsorgan har betalats arvoden enligt följande:

Styrelsens ordförande, årsarvode 14 400 euro

Styrelsens övriga ledamöter, årsarvode 4 750 euro

Förvaltningsrådets ordförande, månadsarvode 660 euro

Förvaltningsrådets övriga ledamöter, sammanträdesarvode 290 euro

Om förvaltningsrådet tillsätter ett beredningsorgan, betalas mötesarvoden till dess ordförande och ledamöter i enlighet med de mötesarvoden som fastställts för förvaltningsrådets ordförande och ledamöter. Om styrelsen tillsätter en revisionskommitté, betalas på motsvarande sätt mötesarvoden till dess ordförande och ledamöter i enlighet med de mötesarvoden som fastställts för styrelsens ordförande och ledamöter.

Nomineringskommitténs ledamöter får mötesarvoden och ersättningar för resekostnader enligt samma grunder som gäller för förvaltningsrådets ledamöter.

Andelsbanken iakttar i tillämpliga delar OP Gruppens ersättningsprinciper som beskrivs närmare i OP Gruppens ersättningspolicy och ersättningsrapport för 2023 på webbplatsen op.fi.

12 Insiderövervakning

Andelsbanken iakttar de principer för insiderövervakning som föreskrivs i OP Gruppens bolagsstyrningsrapport 2023.

13 Närståendetransaktioner

Andelsbanken iakttar de principer för närståendetransaktioner som beskrivs i OP Gruppens bolagsstyrningsrapport 2023.

14 Hållbar verksamhet

Andelsbanken iakttar de principer för hållbar verksamhet som beskrivs i OP Gruppens bolagsstyrningsrapport 2023 till den del de berör andelsbankens verksamhet.

15 Uppdatering av bolagsstyrningsrapporten och tillgänglighet

Andelsbankens bolagsstyrningsrapport uppdateras en gång per år och den hålls tillgänglig på webbplatsen op.fi.